క రాజు కథలు

- సింగీతం శ్రీనివాసరావు

నా మాట

అప్పుడెప్పుడో - కాలేజీల కాలం. ఖాసా సుబ్బారావుగారు, గోరా శాస్త్రిగార్ల ప్రోత్సాహంతో భారతి, స్వతంత్రలాంటి పత్రికల్లో కొంతకాలం నా రచనా కేళి సాగింది. ఆనాడు రాసిన "అంత్యఘట్టం" నాటికను ఇప్పుడు కూడా ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలాంటి చోట్ల ప్రదర్శిస్తున్నారంటే అదో తృప్తి. ఆ రోజుల్లోనే టంగుటూరి సూర్యకుమారిగారు నటించి, ప్రదర్శించిన 'చిత్రార్జున' నాటకం పాటలతో సహా రాశాను. ఈ ప్రదర్శనను పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారు ఢిల్లీలో చూశారు. ఆ తర్వాత టామ్ బకన్ అనే స్కాట్లండ్ రచయిత దీనిని ఇంగ్లీషులో తర్జుమా చేస్తే, దీన్ని అమెరికాలో తెలుగు పాటలతో ప్రదర్శించారు. ఈ తర్వాత నేను పెద్దగా రాసిందేది లేదు. "మీ సినిమాలకి మీరే మాటలు రాస్తే బాగుంటుంది" అని జంధ్యాలగారు చాలాసార్లు చెప్పారు. ఆయన మాటల్ని కాదనలేక పుష్పక విమానం తీశాను. "మీరు పాటలు రాయండి" అంటూ వేటూరిగారు ఎప్పుడూ ప్రోత్సహిస్తూ వుండేవారు. 'భైరవద్వీపం'లో ఒకపాట ఆయన రాయాల్సింది. ఎన్నాళ్ళకూ ఆయన దర్శనం లభించకపోయేసరికి గత్యంతరం లేక నేనే "విరిసినది వసంతగానం" పాట రాశాను. ఆ పాట బాగా రాశానని వేటూరిగారు మెచ్చుకోవడం నాకొచ్చిన పెద్ద అవార్డు.

మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకు కాలేజి రోజుల ఉత్సాహం మళ్ళీ పుట్టుకొచ్చింది. ఆ రోజుల్లో పింగళి నాగేంద్రరావుగారు నా చేత స్క్రిప్టు ఒక రఫ్ వర్షన్ సీన్లు రాయించేవారు. వాటిల్లోంచి ఎన్నో ఐడియాలూ, శ్రీకృష్ణార్జునయుద్ధంలో అర్జునుడి పేరు 'అజిభీధఫపావిశ్వేసకి' లాంటివి ఎన్నో వచ్చేవి. ఇంట్లో వాటిని ఫెయిర్ కాపీ చేసే పని నా అర్ధాంగి కల్యాణిది. మళ్ళీ ఆ రోజులు గుర్తొచ్చేలా ఈ కథల్ని కల్యాణే ఫెయిర్ కాపీ చేసింది. ఈ కథల్ని ఆనందిస్తూ - "ఎంజాయ్" చేస్తూ అంటే కరెక్ట్‌గా చెప్పామనిపిస్తుంది - రాశాను. చదివిన వాళ్ళూ ఎంతో కొంత ఎంజాయ్ చేస్తే మరింత ఆనందిస్తాను.

సింగీతం శ్రీనివాసరావు

మిత్రులు సింగీతం శ్రీనివాసరావుగారికి నాకూ కనీసం 50 ఏళ్ళ పరిచయం. ఆయన భారతికి 'అంత్యఘట్టం' రాసే రోజుల్లో నేనూ భారతికి రాస్తున్నాను. దరిమిలాను ఆయన సినిమా రంగంలో స్థిరపడిన తర్వాత యిద్దరం కలిసి చాలా సినిమాల్లో పనిచేశాం. ఆయన దర్శకత్వం, వహించిన సినిమాలకు నేను రచన చేశాను. ఆయన దర్శకత్వంలో నేను నటుడిగా పనిచేశాను. ఈ రెండూ చెయ్యకపోయినా ఆయన తీసే అన్ని సినిమాల కథలూ ముందుగా నాకు చెప్పి నాతో చర్చించడం ఒక ఆనవాయితీ. నాకు వారి నాన్నగారు రామచంద్రరావుగారు తెలుసు. ఈ విషయాన్ని ఇంత విపులంగా, ముందు చెప్పడానికి కారణం - ఆయన సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌తో నాకు అయిదు దశాబ్దాల బంధుత్వం ఉన్నదని చెప్పడానికి.

'ఆదిత్య 369'లో నేను, టినూ ఆనంద్, అమ్రేష్‌పురీ నటిస్తున్నాం. మరొకరెవరో గుర్తులేదు. వాళ్ళ చెవులకి వైర్లు బిగించి - భయంకరంగా వయొలిన్లు వాయించే ఏర్పాట్లు చేశారు. ఆ శబ్దాలకి వారి చెవుల్లోంచి రక్తం కారుతుంది. నా చేత ఒక డైలాగ్ చెప్పించారు శ్రీనివాసరావుగారు. నా బాస్ అమ్రేష్‌పురీతో అంటాను. "బాస్, మీరు చాలా గొప్పవారు. వయొలిన్స్ ద్వారా అద్భుతమైన 'వయొలెన్స్'ని సృష్టించగలుగుతున్నారు" అని. ఇది ఎప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చినా గిలిగింతలు పెట్టినట్టు నవ్వుకుంటాను.

శ్రీనివాసరావుగారు రాసిన కథల్ని చదవడం ఇదే మొదటిసారి. చదివాక - మొదట నిర్ఘాంతపోయాను. కారణం మెల్లగా చెబుతాను. అవి చిన్నపిల్లల కథల్లాగ అతి సరళంగా, అమాయకంగా చెయ్యి పట్టుకుని నడిపిస్తున్న పసివాడిలాగా నడిపించుకుపోయాయి. మంచి కథకి అది మొదటి, గొప్ప లక్షణం.

కాగా, మంచి భాష నేర్పేవాడు భాష శాస్త్రికావడం, బాగా పాడేవాడు తాలం బ్రహ్మయ్య, శివ భక్తుడు కాశీ విశ్వేశ్వరయ్య కావడం, దుర్మార్గులు కోరమీసాల కోటయ్య, మిడిగుడ్ల సిద్ధయ్య కావడం - యివన్నీ చిన్నపిల్లల కథలకి ఏమి తికమకలు లేని Stylisation. ఇక్కడితో ఈ కథలకి సంబంధించిన చిన్నపిల్లల ముద్ర ఆగిపోతుంది. చదివించే గొప్ప గుణాన్ని వాక్యాల, పేర్ల సన్నివేశాలతో సాధించారని చెప్పడమే నా ఉద్దేశం. అయితే వీటికి కేవలం చదివించే గుణం మాత్రమే ఉన్నదని సరిపెట్టుకోవడానికి వీలులేదు. లోకధర్మాన్నీ, లోకం తీరునీ, సమాజ స్వరూపాన్నీ అతి సునిశితంగా, కాని సున్నితంగా వెక్కిరించే - అది కేవలం వెక్కిరింత మాత్రమే కాదని అనిపించే సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌ని జతచేశారు. అదీ ఈ కథల్లో రచయిత సాధించినది.

సరళంగా చదివించి, సరసంగా నవ్వించి, 'అమ్మో!' అని తుళ్ళిపడేటట్టు చేసి సమాజంలోని వైపరీత్యానికి కనుబొమ్మలు ముడివేయడమో, కత్తులు నూరడమోకాక, నవ్వుతూ గాటుపెట్టే అందమయిన ఆయుధాన్ని సానబెట్టారు రచయిత ఈ కథల్లో. ఈ ధోరణిలో మార్క్‌ట్వెయిన్, భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు వంటి రచయితల్ని స్ఫురణకు తెస్తారు రచయిత. అసలు ఏ రచయితయినా సమాజంలో అవకతవకల్ని చూసి కళ్ళెర్రజేయడం అతని పరిధిని దాటడం అనిపిస్తుంది నాకు. కానీ వ్యగ్రతల్ని చూపి నవ్విస్తూ వాటిని పాఠకుడి స్పృహలోకి తీసుకురావడం రచయిత పరిమితిగా నేను నమ్ముతాను. No Social Problem can be solved by any writer on paper. He can only create the consciousness. హాస్యం ఆ అపశృతిని ఫోకస్‌లోకి తెస్తుంది. ఆలోచించేట్టు చేస్తుంది. అంతవరకే రచయిత పని. తరువాత ఏ పనిని చేపట్టినా అది తనదికాని పనిని నెత్తిన వేసుకోవడమే అవుతుంది.

కొట్టండి చంపండి అనేవాడికంటే, అవినీతిని నవ్వుతూ అలంకరించి, కితకితలు పెట్టే రచయిత మంచి హెచ్చరికని చేయగలుగుతాడని నేను నమ్ముతాను. ఆ పనిని చాలా బాధ్యతగా, గంభీరంగా, ప్రొఫెషనల్‌గా, తనకి వారసత్వంగా వచ్చిన సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌తో ప్రతీ కథలోనూ చేసి చూపించారు.

హాస్యానికి అద్భుతమైన పదును ధ్వని. కేవలం నవ్వించే హాస్యం - వెకిలిగానూ, కొండకచో వెగటుగానూ ఉండవచ్చు. కానీ సమాజశీలాన్ని చిన్న గాటుతో ఉలిక్కిపడేటట్టు చేయడం ఆరోగ్యకరమైన ఉత్తమ హాస్యం లక్షణం. వెకిలి 'ధ్వనుల'ను రాబట్టే చాలామంది రచయితలు మనకున్నారు. అర్థంలేని 'పన్'లను వాడి కంపు కొట్టించే ఘనులున్నారు. నాకు వీరందరి మధ్యా సింగీతం ప్రత్యేకంగా, విభిన్నంగా దర్శనమిస్తారు. ఈ మాట చెప్తున్నప్పుడు నా మనస్సులో మార్క్‌ట్వెయిన్ ఉన్నారు.

ఆయన ఎప్పుడో ఇండియా వచ్చారట. దక్షిణాదిన చాకలి బండమీద బట్టలు ఉతకడం చూశారట. "ఆహా! ఒక్క భారతదేశంలోనే బట్టల్తో బండల్ని బద్దలు కొట్టే విచిత్రాన్ని చూశాను" అన్నారట.

హాస్యానికి వింతకోణం, సంధించగలిగితే వింత పదునూ, సమర్థుడి చేతుల్లో వింత అస్త్రమూ కాగలదు. ఈ పనులన్నీ చేయగల నిష్ణాతుడు సింగీతం శ్రీనివాసరావు. చేసి చూపిన వేదిక - "క రాజు కథలు."

గొల్లపూడి మారుతీరావు.

ఆస్థాన విమర్శకుడు

కొన్ని దశాబ్దాలుగా మంత్రి ఆదర్శం ఒకటే. క రాజు రాజ్యంలో ఎవరు ఏపని చేసినా అది ప్రజాబాహుళ్యానికి ఉపయోగపడేదిగా ఉండాలేగాని తమ కుటుంబ సభ్యులకో, దగ్గరి బంధువులకో సహాయపడేదిగా ఉండకూడదు. మంత్రి పదవే ఉన్నా, సంసార విషయంలో తనూ అందరిలాగా సామాన్యుడే అందరిలాగా తనకూ ఇంటి సమస్యలెన్నెన్నో ఉన్నాయి. అయినా తన సొంత అవసరాల్ని తీర్చుకునేందుకు ఏనాడూ ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించడానికి ప్రయత్నించలేదు. అందుకే తన మేనల్లుడైన సర్వజ్ఞ దేవుడికి ఆస్థానంలో ఏదైనా మంచి ఉద్యోగం చూడమని చెల్లెలు పదేపదే కోరుతున్నా మంత్రి మాత్రం చలించలేదు. సర్వజ్ఞుడు కష్టపడి సకలవిద్యలనూ అభ్యసించి ఉత్తీర్ణుడైతే ఉద్యోగాలు వాటంతటవే వెతుక్కుంటూ వస్తాయని చెల్లెలికి నచ్చచెప్పాడు. కానీ ఆమె అదేం వినిపించుకోక సర్వజ్ఞుని నేరుగా అన్నయ్య దగ్గరకు పంపించి ఆయన ఎలా చెపితే అలా చెయ్యమని కొడుకును ఉపదేశించింది.

సర్వజ్ఞుడు ఆరడుగుల అందమైన యువకుడు. పేరుకు తగ్గట్టుగా అతనెప్పుడూ అన్నీ తెలిసినవాడిలా అన్నిటికీ చిఱునవ్వుతో తల ఊపుతుంటాడు. ఇటువంటి వానికి బోధించడం చాలా తేలికైన పని అనుకున్న మంత్రి మేనల్లుణ్ణి ఆప్యాయంగా చూసి "నాయనా! సర్వజ్ఞా! నీవు సకల విద్యాపారంగతుడవౌతావనడంలో ఎలాంటి సందేహమూ లేదు. అందుకని ఇప్పుడు నేను చెప్పినట్లు చెయ్. మొదట వారణాసికి వెళ్ళి అక్కడ నాకు తెలిసినవారొకరిని కలువు. ఆయన సంస్కృతంతోపాటు పన్నెండు భాషలలో మహాపండితుడేగాక ఎన్నో కావ్యాలు రాసిన కవి. ఆయన దగ్గర శిష్యరికం చేసి సంస్కృత ఆంధ్ర సాహిత్యాలలో సంపూర్ణ పాండిత్యాన్ని సంపాదించు. ఆ తర్వాత ఉజ్జయినికి వెళ్ళి అక్కడ నాకు తెలిసిన చిత్రకళానిపుణుల దగ్గర అన్ని లలిత కళలనూ అభ్యసించి పరిపూర్ణత సంపాదించు. ఆ తర్వాత విజయనగరం వచ్చి అక్కడ నాకు తెలిసిన సంగీత విద్వాంసుల వద్ద ఉత్తరాది, దక్షిణాది శాస్త్రీయ సంగీతాలను అభ్యసించు. అప్పుడిక్కడకు వచ్చావనుకో సర్వజ్ఞుడనే పేరు నీకు సార్థకమైందని అందరూ ఒప్పుకుంటారు. ఇక నీ జీవిత ప్రయాణం ఎలాంటి ఒడిదుడుకులు లేకుండా సాగుతుంది" అని మేనల్లుణ్ణి ఆశీర్వదించి, తనకు తెలిసిన గురువులకు సర్వజ్ఞుణ్ణి పరిచయం చేస్తూ రాసిన ఉత్తరాలతోపాటు కొన్ని సంవత్సరాలకు సరిపడే డబ్బిచ్చి సాగనంపాడు.

మరుసటి రోజు మంత్రి క రాజును కలిసి తన మేనల్లుడి విద్యాభ్యాసం కోసం ఎలా పంపినదీ సగర్వంగా చెప్పాడు. క రాజు కూడా ఆనందిస్తూ సర్వజ్ఞుడు తిరిగిరాగనే తనకు తెలపమని చెప్పాడు. సర్వజ్ఞుడు తన ప్రమేయం లేకుండా స్వంత ప్రతిభతోనే రాజుగారి కొలువులో మంచి స్థానం సంపాదించగలడని అనుకుని సంతోషించాడు మంత్రి.

సర్వజ్ఞుడు వారణాసికి ప్రయాణమయ్యాడు. బండ్లమీద, ఓడలమీద ప్రయాణం చెయ్యాలి. సామాన్యంగా అందరికీ వారణాసి చేరుకోడానికి మూడువారాలు పడ్తుంది. కానీ సర్వజ్ఞుడు డబ్బు కొరత లేనందువల్ల మధ్య మధ్య ఊళ్ళల్లో ఎక్కువసేపు విశ్రాంతి తీసుకుంటూ నిదానంగా ప్రయాణం చేశాడు. ఒక్కొక్క ఊళ్ళో ఒక్కొక్కరకమైన తిండి తింటూ దేశంలోని రకరకాల భోజనాల ప్రత్యేకతల్ని రుచి చూస్తూ వీటితో ఎన్నో విషయాలను మంత్రిగారు చెప్పకపోయినా నేర్చుకున్నాడు. అందుకని వారణాసి చేరేటప్పటికి కొంత ఆలస్యమైంది.

క రాజు రాజ్యపు మంత్రిగారి మేనల్లుడు వచ్చాడనగానే గురువుగారైన సదానంద పండితులు పరమానంద భరితులయ్యారు. ప్రయాణ బడలిక తీర్చుకుని మరుసటి రోజువస్తే పాఠాలు మొదలెడతాం అన్నారు.

అక్కర్లేదు, ఇప్పుడే మొదలెడదామని సర్వజ్ఞుడనగానే శిష్యుని ఉత్సాహానికి ఆశ్చర్యపోయారు గురువుగారు. కానీ ఆయనకి తెలియని విషయమేమిటంటే సర్వజ్ఞుడు రెండు రోజులుగా నగర పొలిమేరల్లోనే ఉంటూ ఉత్తరదేశానికి చెందిన ప్రత్యేకమైన భోజనాలని రుచిచూస్తూ బాగా విశ్రాంతి తీసుకుని ఉదయమే అక్కడికి వచ్చాడని. భారతీయ సాహిత్యసంప్రదాయాల్ని గురించి, రామాయణ భారత భాగవతాల ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి మొదటిరోజు పాఠం ప్రారంభమైంది. సర్వజ్ఞుడు విన్నంతసేపు విన్నాడు. కొంతసేపటికి అతనికొక సందేహం వచ్చింది. "గురువుగారూ! వాల్మీకి మహర్షి రామాయణం మాత్రం ఎందుకు రాశాడు? భాగవతం ఎందుకు రాయలేదు?" అని అడిగాడు.

గురువు బిత్తరపోయాడు. ఈ సందేహం ఆయనకెపుడూ రాలేదు. ఇపుడు సర్వజ్ఞుని ప్రశ్నకు ఏం చెప్పాలో తోచలేదు.

"దానికి జవాబు నేనే చెప్తాను" అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. గురువుగారు ఎగాదిగా చూశాడు.

"వాల్మీకి రామాయణం మాత్రం ఎందుకు రాశాడంటే బ్రహ్మ అలా రాసాడు కనుక", అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. తిరుగులేని ఈ జవాబుతో చాలాసేపటివరకూ గురువుగారి నోటెంబడి మాట రాలేదు. కానీ ఆలోచించగా ఎన్నో సంవత్సరాలుగా ఉన్న సందేహాలన్నీ ఒక తృటిలో పటాపంచలయ్యాయి. అప్పట్నుంచి ఎటువంటి పండిత సమావేశంలోనైనా ఎవరైనా ఒక సందేహాన్ని వెలిబుచ్చితే "బ్రహ్మ అలా రాసాడు" అని ముక్తసరిగా జవాబు చెప్పేవాడు.

ఒకరోజు ఏకాదశిన సదానంద పండితులు ఉపవాసం చేస్తారు కనుక పాఠాలు లేవన్నారు. సర్వజ్ఞుడికి ఉపవాసానికి చాలా దూరం. అతనా రోజు ఉదయాన్నే అన్నపూర్ణేశ్వరిని దర్శించుకుని ఆ తర్వత వారణాసిలో ప్రత్యేక తినుబండారాలమ్మే చోటుకెళ్ళి కొత్త కొత్త ఫలహారాలను సేవించి గంగానదీ తీరాన కాసేపు నడిచి ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

మరుసటి రోజు సర్వజ్ఞుడు గురువుగారితో "గురువుగారూ! మీ దగ్గర నా విద్య పూర్తవడానికి ఎంతకాలం పడుతుంది?" అనడిగాడు.

గురువుగారు తడుముకోకుండా "సామాన్యులకైతే అయిదారు సంవత్సరాలు పడ్తుంది. కానీ నీలాంటి సర్వజ్ఞునికి ఒక సంవత్సరం కూడా ఎక్కువే" అన్నాడు.

ఆ తర్వాత సర్వజ్ఞుడు పాఠాలు వింటున్నప్పుడల్లా ఏదో ఒక కుంటి ప్రశ్న వేసి సందేహాలడిగి గురువుగారిని తికమక పెట్టేవాడు.

మంత్రిగారి మేనల్లుడు కదా అనే గౌరవంతో అన్నిటినీ దిగమింగి సంవత్సరంకాగానే సర్వజ్ఞుని పిలిచి "నాయనా! నీ విద్య పూర్తయింది" అని అతన్ని ఆశీర్వదించి ఊరినుండి సాగనంపాడు.

మంత్రికిచ్చిన మాట ప్రకారం సర్వజ్ఞుడు అక్కణ్ణుంచి ఉజ్జయిని చేరుకున్నాడు. యథాప్రకారం ముందు ఉజ్జయినీ నగరపు ప్రత్యేక భోజనాలను వారం రోజులు రుచి చూసి గురువుగారైన మహాశిల్పి కాళీవరప్రసాదులవారిని కలిశాడు. ఆయన కళాశాలల్లో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థులు దేశవిదేశాల్లో పేరు ప్రఖ్యాతులను గడించారు. తనను కలసిన సర్వజ్ఞుణ్ణి చూసి వరప్రసాదుల వారు "నాయనా! గౌరవపాత్రులైన మంత్రిగారి మేనల్లుడవైనందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నీవేం చేయగలవు?" అన్నాడు

"ఏదైనా చెయ్యగలను. కానీ ఎందుకు చెయ్యాలనేదే నా సందేహం" అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు. ఆదిలోనే సందేహాలతో ప్రారంభమైన శిష్యరికం ఎంతవరకు సాగుతుందో అని గురువు సందేహించాడు. కుంచెను పట్టుకునే తీరు, రంగులు కలిపే విధానం, ఎదటి దృశ్యాల పరిశీలన లాంటి ప్రాథమిక సూత్రాలతో సర్వజ్ఞుని విద్యాభ్యాసం ప్రారంభమైంది.

కొద్దిరోజుల్లోనే అతనికో సందేహం కలిగింది. జీవితం యొక్క ముఖ్య లక్షణం కదలిక. మనిషి నడుస్తున్నా, పక్షులెగురుతున్నా, నీరు పారుతున్నా ఆకులు ఆడుతున్నా ఆ కదలికే ప్రాణం. అది లేకపోతే ప్రాణం లేనట్టే. మరి ప్రాణంలేని వస్తువంటే పనికి రాని వస్తువేకదా అంటే కదలిక వున్న జీవితాన్ని కదలికలేని చిత్రపటంగా మార్చడం ప్రాణం తీసేయడం లాంటిదే కదా. అంటే ఇది పనికిరాని వస్తువౌతుందని సర్వజ్ఞుడి సందేహం. ఇది వినగానే గురువుగారికి ప్రాణం పోయినంత పని అయింది. ఇతనితో ఎన్ని సంవత్సరాలు బాధపడాలో అని గుంజుకున్నాడు. మర్నాడు సర్వజ్ఞుడు "గురువుగారూ! చిత్రలేఖనము, శిల్పము ఇవన్నీ సంవత్సరంలోగా నేర్చుకోవచ్చు కదా?" అనడిగాడు.

"సంవత్సరమెందుకు నాయనా! ఆర్నెల్లు చాలు" అన్నాడు గురువుగారు కాస్త కుదుటపడుతూ. అప్పట్నుంచీ సర్వజ్ఞుడు తన చేత్తో ఏమీ చెయ్యకపోయినా మిగతా శిష్యుల చిత్రపటాల్ని, శిల్పాల్ని తణిఖీ చేస్తూ ఇది సరిగాలేదు, అది సరిగా లేదు అని తన అభిప్రాయం తెలియపరుస్తూ ఆర్నెల్లు గడిపాడు. ఎప్పుడెప్పుడా అని కాచుకుని ఉన్న గురువుగారు సర్వజ్ఞుని విద్య పూర్తయిందని చెప్పి ఆనందంతో అతన్ని అక్కణ్ణుంచి సాగనంపాడు.

సర్వజ్ఞుడు చివరి మజిలీగా విజయనగరం చేరుకున్నాడు. మంత్రి ఆదేశానుసారం సంగీత సార్వభౌముడు విద్వాన్ లక్ష్మీనరసింహం వారిని కలిసి తనను తాను పరిచయం చేసుకున్నాడు.

లక్ష్మీ నరసింహం మంత్రిగారికి దూరపు బంధువు. అంచేత తన దగ్గర శిష్యరికానికి వచ్చిన సర్వజ్ఞుణ్ణి అక్కడా యిక్కడా ఎందుకు తన ఇంట్లోనే ఉండమని ఆహ్వానించాడు. పైగా "ఇక్కడ నీకేం కావాలన్నా అడుగు, ఏం సంకోచించకు" అన్నాడు. అనడం చాలు సర్వజ్ఞుడు, వెంటనే వంటవాణ్ణి కలిసి మూడునెలలవరకు రోజువారి ఎప్పుడెప్పుడు ఏయే ఆంధ్రావంటకాలు చెయ్యాలో వివరంగా చెప్పాడు. "దానికావలసిన డబ్బులన్నీ నేనిస్తాను" అన్నాడు కూడా.

"నీవు హిందుస్తానీ సంగీతం నేర్చుకుంటావా, కర్ణాటక సంగీతం నేర్చుకుంటావా?" అనడిగాడు గురువు.

"రెండూనూ" అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

"గాత్రమా? వాయిద్యమా?"

"రెండూనూ."

"వీణా? వేణువా? ఫిడేలా? మృదంగమా?"

"అన్నీను."

ఇంత ఉత్సాహం ఉన్న శిష్యుణ్ణి గురువుగారెప్పుడూ చూళ్ళేదు. పాఠం మొదలుపెట్టాక అసలు సంగతి తెలిసొచ్చింది. మొత్తం గురువుగార్ని పాడమనేవాడు శిష్యుడు. కాసేపు విని "అంతేకదా? నాకు తెలిసిపోయింది. తరువాతి పాఠం మొదలు పెట్టండి" అనేవాడు. ఇలా రోజూ పాడడం, వాయిద్యాల్ని వాయించడం గురువుగారే చేస్తున్నారు కాని ఒక్కపూట కూడా సర్వజ్ఞుడు వాటిని నేర్చుకోవాలనే

ప్రయత్నానికి పోలేదు. ప్రతిసారీ "నాకు తెలిసిపోయింది" అని ధీమాగా ముందుకు సాగిపోయేవాడు. ఇక ఆగలేక గురువుగారు సర్వజ్ఞునితో "నాయనా! నేనే అన్నీ చేస్తుంటే మరి నువ్వెప్పుడు నేర్చుకుంటావు?" అనడిగాడు.

"గురువుగారూ! ఒక కవిగారన్నట్టు కోయిలకెవరు పాటనేర్పారు? నెమలి కెవరు నాట్యం నేర్పారు? మరి మానవుల్లో మాత్రం ఈ నేర్పడాలు, నేర్చుకోడాలూ ఎందుకొచ్చాయా అని నా సందేహం" అన్నాడు సర్వజ్ఞుడు.

"చాలా బాగా చెప్పావు నాయనా! నీకు విద్యాభ్యాసం అనవసరం. ఇక నీవు హాయిగా మీ ఊరెళ్ళొచ్చు" అన్నారు గురువుగారు.

మరికొన్ని ఊళ్ళ భోజనాల రుచులను చూసి సర్వజ్ఞుడు చివరకు వాళ్ళ ఊరు చేరుకున్నాడు. కానీ ఈలోగా మంత్రి తన మేనల్లుడు ఎలా విద్యాభ్యాసం చేస్తున్నాడో రహస్యంగా తెలుసుకురమ్మని ఒక వార్తాహరుణ్ణి పంపాడు. అతను అన్నిచోట్లా తిరిగి సర్వజ్ఞుడు ఎలా విద్యాభ్యాసం సాగించిందీ, అతని భోజన పరిశోధనలు గురించి వివరంగా చెప్పాడు. ఇది విన్న మంత్రి విపరీతమైన విచారంలో మునిగిపోయాడు. మేనల్లుడి నిర్వాకం అటువంచి అతన్ని గురించి క రాజుకు చెప్పాను కదా ఇప్పుడు రాజుగారికి అసలు విషయం తెలిస్తే ఏమనుకుంటారో అని బాధ అతనిలో ఎక్కువగా ఉంది. ఎప్పటికైనా చెప్పాలి కనుక కడకు మహారాజుగారిని కలిసి సర్వజ్ఞుని విద్యాభ్యాసం గురించిన నిజం చెప్పేశాడు.

క రాజు శాంతంగా విన్నాడు. ఒక్క క్షణం ఆలోచించి "ఇందులో చింతించవలసిన అవసరంలేదు, మంత్రీ! సర్వజ్ఞునికి తగిన ఉద్యోగం మన కొలువులో ఇప్పిద్దాం" అన్నాడు. మంత్రి అర్థంకాక చూశాడు.

"కానీ మహారాజా! సర్వజ్ఞుడు ఏ విద్యా నేర్చుకోలేదు. ఏ పనీ చెయ్యలేడు" అన్నాడు మంత్రి.

"మంత్రీ! ప్రపంచంలోని పనులన్నీ చేతనైన వాళ్ళే చెయ్యాలనే నియమం ఏమీలేదు. ఏ పనీ చేతకాని వాళ్ళు చెయ్యగలిగిన పనులు కూడా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు ఏదీ చేయలేని వ్యక్తి సులువుగ చెయ్యగలిగిన పని ఒకటుంది - విమర్శించడం, ఎదటివారి కవితల్ని గానివ్వండి. సంగీతాన్ని గానివ్వండి చివరకు ఎదుటివాళ్ళు చేసే ఏ పనినైనా ఇది బాగాలేదు. అది బాగుంది, అది ఓ మోస్తరుగా ఉంది, అల్లది అమీ బాగాలేదు - అని చెప్పడానికి ప్రత్యేకమైన విద్య అవసరంలేదు. రకరకాల వంటకాల రుచులు తెలిసిన సర్వజ్ఞుడికి ఈ పని మరీ సులభం. అందుకని అతన్ని నేను ఆస్థాన విమర్శకుడిగా నియమిస్తున్నాను. "

(ఈ కథలన్నీ గతంలో హాసం పత్రికలో ప్రచురించబడ్డాయి. అంతర్జాతీయంగా ఉన్న తెలుగువారందరికి చేరాలన్న ఉద్దేశంతో రచయిత ప్రత్యేక అనుమతితో పునర్ముద్రిస్తున్నాము)

(వచ్చేనెలలో మరోకథ)

Post your comments